

Beslutningsforslag nr. B 93. Fremsat den 16. januar 2001 af Hans Christian Schmidt (V), Kim Andersen (V), Helga Moos (V), Bodil Thrane (V), Jens Vibjerg (V), Jørgen Winther (V), Henriette Kjær (KF), Eva Møller (KF), Gitte Seeberg (KF), Svend Aage Fauverholdt (DF), Aase D. Madsen (DF) og Thorkild B. Frandsgaard (FRI)

Forslag til folketingsbeslutning

om kommunerne som planmyndighed inden for byzonen

Folketinget pålægger regeringen at ændre planloven således, at kommunerne får kompetence til at foretage afgrænsninger af de centrale bydele, inden for hvilke detailhandelen kan pla-

ceres. Endvidere skal kommunerne vurdere behovet for nybyggeri og omdannelse af eksisterende bebyggelse i byerne til butikformål.

Bemærkninger til forslaget

Dette beslutningsforslag er på nær en ændring i eksemplerne i bemærkningerne en genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 60 fra folketingsåret 1999-2000, se Folketingstidende, forhandlingerne s. 3923 og 7639, tillæg A s. 3472 og 3475 og tillæg B s. 673.

Forslaget skal bringe planloven i overensstemmelse med princippet om, at det er kommunerne, der er planmyndighed inden for byzonen. Forslaget vil give kommunerne kompetence til at planlægge i byzonen på et niveau, der forudsætter et detaljeret kendskab til byområderne og bygningerne. Kun de lokale myndigheder kan være i besiddelse af et sådant kendskab. Det er kun på det lokale niveau, at beslutninger kan træffes i et tæt samspil mellem kommune, borgerne og detailhandelen.

Alt for ofte sker det, at planloven forhindrer eksisterende virksomheder eller butikker i at udvide driften. Tilsvarende forhindrer loven gang på gang nye virksomheder i at etablere sig i lokalområder. Begge tendenser er til stor skade for såvel landets selvstændighedskultur som for økonomien og beskæftigelsen. Forslaget vil gøre op med denne tendens. Erhvervslivet skal igen have lettere ved at anlægge og udvide virksomheder.

Følgende eksempler viser med al tydelighed, hvor problematisk den nuværende lov er indrettet. Eksemplerne er citater fra pjecen *»Da Verden Gik i Stå«* (1998, 1. udgave, 1. oplag) udgivet af Kommunernes Landsforening, Gyldenløvesgade 11, 1600 København V.

1. Planloven ødelagde sammenhængende planlægning

»I Nordborg Kommune medførte planloven masser af bureaukrati og den sammenhængende planlægning for bymidten blev spoleret. Kommunen har ingen mulighed for at ændre en gammel byplanvedtægt.

Planloven forhindrer Nordborg Kommune i at lave en samlet planlægning for et 2,8 hektar stort areal i midtbyen. I området ligger rutebilstationen med garager og et Kvikly varehus. Den tidligere ejer af arealet

– DSB – har solgt arealet til Nordborg Kommune. Få gamle bygninger skal rives ned. I stedet skal der opføres seniorboliger, busterminaler, detailhandel og en udvidelse af Kvikly med 600 kvadratmeter. Kvikly er i forvejen 4000 kvadratmeter, og udvidelsen kolliderer derfor med planloven, der kræver et maksimalt butiksareal på 3000 kvadratmeter.

Kommunen udarbejdede i 1997 en lokalplan for hele området i et forsøg med helhedsplanlægning og sammenhæng mellem den eksisterende hande­lsgade, de ubenyttede DSB-arealer og Kvikly. Planen er imidlertid afvist af Miljø- og Energiministeriet, fordi udvidelsen af Kvikly kolliderer med arealgrænserne i planloven. For at sikre udviklingen af området har kommunen derfor besluttet at opdele arealet i to. Den del, som Kvikly ligger på, skal administreres efter den gamle byplanvedtægt fra 1975. Den giver Kvikly lov til at udvide med op til 6000 kvadratmeter – altså væsentlig mere end de ønskede 600 kvadratmeter. For resten af området udarbejdes en ny lokalplan, der baner vejen for forretninger, boliger og busterminal.«

Teknisk chef i Nordborg Kommune, Henry Grossmann, betegner planloven som meget bureaukratisk. »Det ville være langt lettere at udarbejde en samlet plan for hele området i stedet for at skulle operere med to planer. Hertil kommer, at vi gerne ville forny den gamle byplanvedtægt. Den giver os for eksempel ikke mulighed for at stille krav til bygningernes ydre fremtræden, siger Henry Grossmann.«

»Sønderjyllands Amt ventes først at have vedtaget en regionplan om fire til fem år. Amtet vil ikke lave specielle tillæg til regionplanen for de enkelte kommuner – heller ikke selv om plangrundlaget i Nordborg var klart.

– Intentionerne var at give helhed i planlægningen – skabe sammenhæng. Resultatet er, at der i perioden indtil regionplanlægningen for detailhandel vedtages, kun vil blive planlagt små »frimærker« ad gangen. Det medfører en øget arbejdsbyrde i den kommunale detailplanlægning, hvor der i forvejen er opgaver nok at løse, siger Henry Grossmann.

Nordborg Kommune adskiller sig fra de fleste af landets øvrige kommuner ved, at det eneste opland, den har, er indbyggerne på øen – i kommunen.

Kommunen vurderer, at den nye planlov kan resultere i, at udviklingen sættes i stå i Nordborg Kommune – og de store nabobyer vil få en større andel af handelen.«

2. Planlov kvæler Billunds handel

»Loven kvæler udviklingen af detailhandlen i Billund til fordel for indkøbscentre i blandt andet Vejle og Kolding. Lovens intentioner er ellers at forhindre flere store indkøbscentre, der billedligt talt placeres på bare marker udenfor byerne. Og samtidig skal den sikre, at udviklingen af detailhandel foregår i eksisterende centerområder i midtbyen.

Hidtil har amterne været planlæggende myndighed for landzoner. Kommunerne har haft ansvaret for byzonerne. Men loven betyder, at det fremover er amterne, der skal foretage afgrænsninger af hvor i byerne, der kan placeres detailhandel. Det rammer blandt andet Billund.«

Erik Tychsen (V), der er borgmester i Billund, viser stolt sin by frem. »En landsby, der er omgivet blandt andet af Legoland og en international lufthavn.

– Det er her Billunds centerområde slutter, siger borgmesteren, da han standser ved enden af den få hundrede meter lange hande­lsgades belægning af grå sf-sten, der her skifter til sort asfalt fra den gang. Billund var en by, man kørte hurtigt igennem. Det officielle centerområde er slut. Men det er Billunds bymidte ikke. Omkring hver tredje hus på den »forbudte del« er indrettet med forskellige former for liberalt erhverv. Revisorer, advokater, en cykelsmed og en Netto - byens største forretning.

– Vi har revet en del huse ned for at skabe luft og plads i det oprindelige centerområde. Men vi mangler plads til nye butikker og de forretningsdrivende, der ønsker at udvide. Det eneste sted, de kan åbne, er længere nede af hovedgaden. Men det må de ikke længere, siger Erik Tychsen.

Kommunen har forgæves henvendt sig til Ribe Amt for at få lov til at udvide bymidten. Men indtil nu er der ikke sket noget. Først om tre år vedtager Ribe Amt en ny regionplan, og den kan - håber borgmesteren - betyde, at hele bykernen kan bruges til detailhandel. Indtil da må de lokale forretningsdrivende se, hvordan indbyggerne farter til Kolding og Vejle for at købe ind. Hver fjerde

Billund-krone placeres på den anden side af kommunegrænsen.

– Dette er et kraftigt anslag mod det kommunale selvstyre. Det er vanvittigt, at amterne nu skal blande sig i byzonen. Miljø- og energiministeren har affyret en bøsse med spredehagl, der rammer alt andet end lige netop storcentre og de kommuner, der skævvrider detailhandlen, tordner borgmesteren.«

– »Netto er vores største butik. Den er beviset på, at kommunen ikke ønsker at skævvride detailhandlen. Forretningen er på 500 kvadratmeter. De søgte om mere, men vi sagde nej. Der er også flere kæder, der ville lave varehuse uden for byen. Dem har vi også sagt nej til. Vi mener, det er meget vigtigt at koncentrere handlen i bymidten. Vores bymidte er ikke stor, men vi har brugt meget store beløb på at gøre den flot.«

»Når amtets planlægning for detailhandel er tilendbragt om tre år, taler al sandsynlighed for, at kommunen alligevel må udvide centerområdet. Indtil da må kommunen igennem den umulige øvelse, hvor borgere og butiksejere skal have forklaret, at de ikke må udvide nu, men måske efter årtusindskiftet.«

3. En meget lille sag

»En købmand på Hvidovrevej mangler plads og ansøgte derfor kommunen om tilladelse til at udvide den 836 kvadratmeter store butik med 560 kvadratmeter og 50 parkeringspladser til forbedring af trafikforholdene. Købmanden vil gerne have en afdeling for fersk kød, så han kan stå sig bedre i konkurrencen med et nærliggende butikscen­ter. Udvidelsen krævede en lokalplan og et tillæg til kommuneplanen. Blandt andet på grund af ændrede parkerings- og trafikforhold.«

»En villa skulle rives ned og yderligere 13 ejendomme langs Hvidovrevej blev inddraget i planlægningen for at skabe en harmonisk udvikling af området og for at sikre en bedre afvikling af trafikken. Den 15. april 1997 vedtog kommunalbestyrelsen at sende forslaget til offentlig høring. Uheldigvis var det to uger før Folketinget vedtog Lov om ændring af lov om planlægning. Med den nye planlov i hånden gjorde amtet indsigelse mod, at de to naboejendomme blev ændret fra bolig til butiksførmål. Købmanden må nu klemme varerne sammen, indtil der er vedtaget en samlet plan for amtets detailhandelsstruktur.

Hvidovre Kommune argumenterede med, at der måtte være en bagatelgrænse. Miljø- og Energiministeriet gav amtet medhold i, at der ikke er nogen bagatelgrænse.«

»Ingen muligheder for dispensationer. Heller ikke til meget små sager. Og så måtte kommunalbestyrel-

sen annullere forslaget, og købmanden kunne ikke udvide.«

Skriftlig fremsættelse

Hans Christian Schmidt (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om kommunerne som planmyndighed inden for byzonen.

(Beslutningsforslag nr. B 93).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.